

Sjätte roten, tomt 12

Kvarteret Kronobageriet

Artonde roten 1637–57v

Hörnet mellan Östra

Nionde roten 1657h–1670

Hamnen och Köpmangatan

IV Börge Bengtsson (i Högen)

6.37–38; 1640–41, 1644, 1653: 4 mtl, 1638, 1654–55: 3 mtl, 1642–43, 1645–52: 5 mtl, 1656: 24
1657: 13 (IX), 1657h: 13. (se 8.18–19 och 8.30)

Han var eventuellt son till en Bengt Börgesson, som var bosatt i Nordstaden 1642–44 och som arrenderade en masthamn 1635. Det talas där också om Börge i Högens gård 1638.

Börge Bengtsson var rotemästare 1637 och sägs i borgarlängden 1639 "bruka åtskillig handel". Det var många aktiviteter han ägnade sig åt. Han omtalas sålunda som en av arrendatorerna av Härlanda (berg?). På älvmyningens södra strand arrenderade han en masthamn redan 1634–35. Så sent som den 8.5.1678 beslutades det enligt magistratsprotokollet, att Börge Bengtsson i Högens arvingar skulle frikännas för en rest på 72 d smt för en masthamn, då masthamnen enligt amiralitetsskrivare Berge Hammarsattest 1655 - 60 hade brukats till kronoskeppens byggande och arvingarna då ej hade haft nytta av den. Attesten, som var daterad den 22.2.1678, omtalade, att kronan på Berge Bengtssons varv hade låtit bygga skeppen Göteborgh, Delphin, Andromeda och Eplet.

1638–39 arrenderade Börge Bengtsson stadens laxfiske i Sävån vid Högen i Partille för ett arrende av 195 resp. 225 d smt.

Börge Bengtsson var uppenbarligen en kontroversiell person, som inte saknade fiender. Den 9.5.1639 fick han i rätten möta själva presidenten Rosensköld, som var mycket upprörd och förölämpad. Med dombokens ord:

"Denne dag är H Praes Rosensköld ifrån Rätten opstigen, klageligen andragandes, at i går, när Eeldzvådan således hade tagit öfuerhanden och Rådhuset stod udhi stor fara, då haver han folket som wed Byrge Bengtssons gård war udhi stour myckenheet ther tillstädes at rädda Byrges huus förmant, och dher på drifuit, at dhe skulle begifua sig till Rådstugun och salvera staden ifrån en så stoor skada, tå kom Byrge med berådt mod och slog honom på Axlen, dher på han honom igän med en stock slog 3 eller 4 gånger, begärade, at han för en sådan grof act effter lagen motte strafat blifua". Börge Bengtsson berättar ibland annat, "at om det hade gott efter H Praesid. Rosenskölds wilia, hade hela staden brendt op, så och effter noga ransakning hafuer han bekent, at när han kom udhur sin gård, så slog han udhi ifrigt mod Praesidenten wed sidan.

Härpå är Börge Bengtsson i fängelset införd worden."

Den 2 september dömdes Börge Bengtsson till 200 rdr böter till kyrkobyggningen och de fattiga. 11.5.1639: "Denne dag blef med H Praesident Rosenskiölds och Magistratens consens af Justitie Collegio förafskedat, at Byrge Bengtsson på Caution motte blifua udhur fängelset erledigat och äre Untersch-ne Personen en för alla och alla för en Borgensmän wordne at ställa be-te Byrge,

när dhet påfordras här för Rätten. I fall dhe sådant icke kunna praestera, så skole dhe 1.000 Rdr wara skyldige at utläggia."

Wilhelm Jack klagade den 11.8.1642 i kämnärsrätten över att *Börge Bengtsson* några dagar tidigare med vrede nere vid vedhamnen hade överfallit hans pojke och slagit av en åder på honom. *Börge Bengtsson* erkände gärningen. Men när rätten frågade *Wilhelm Jack* om pojken hade blivit lam av slaget svarade han: "thet måge i fråga honom själv". Då han befalldes gå efter pojken sade han : "Iag är intet skultens tjänare. Iag will gå till den högsta rätten". Orden begärdes protokollerade.

Börge Bengtsson dömdes den 3.9.1645 i kämnärsrätten för oljud i rätten (i samband med uppskjutet mål mot *Sven Olofsson*) till 3 m smt böter.

Den 18.2.1646 tvistade *Börge Bengtsson* i underrätten mot *Anthoni Schorre* angående en järnpanna, som *Börge Bengtsson* sade sig ha betingat att få köpa av *Anthoni Schorre* och därför låtit lämna denne 7 rdr. När hans dräng skulle hämta järnpannan tilläts han inte att taga den pannan, som de efter föregånget ackord kommit överens om utan han anvisades en sämre panna, som befanns ha blivit sönderbräckt och ramponerad ("rampnat"), då den låg nedfrusen på gatan vid hamnen och upplyftes med en understucken järnstång. *Anthoni Schorre* invände, att pannan hade sönderbrutits genom drängens ovarsamma hantering, varför han ville behålla de levererade pengarna och inte ha med den trasiga pannan att beställa.

Den 15.2.1647 tillfrågades *Olof Eriksson*, *Börge Bengtssons* tjänare, i rådhusrätten, om han på sin ed kunde avgöra om pannan, som det tvistade om hade söndersprängts av elden, som kringvärvt den. Det kunde han svärja på att den inte hade. Eftersom *Börge Bengtsson* inte kunde bevisa, att järnpannan inte försämrats genom eldningen under den och *Börge Bengtssons* tjänare inte med ed ville intyga saken, så skulle säljaren *Anthoni Schorre* behålla pengarna och *Börge Bengtsson* pannan.

Sven Persson ålades den 7.10.1646 av underrätten att utan längre förhalning betala *Börge Bengtsson* för de "4 tolfter swiller 15 och däröver långa" (oklart) som han efter ingången förlikning om 10 tolfter och 9 m kmt hade lovat skola föra ifrån Mölndal hit till staden och tillstålla *Börge Bengtsson*. Dessa fyra tolfter hade han låtit ligga kvar i stället för att enligt löfte framföra tillsammans med de andra sex tolfterna. Sedan hade de förkommit genom hans försummelse. Eftersom *Sven Persson* föregav, att *Olof i Kärra* skulle ha uppburit betalning för dessa ifrågavarande 4 tolfter hos kronan tillika med betalning för sina egne sviller, som han hade liggande, så fann man att han kunde söka sin upprättelse hos honom eller var han helst fann bäst.